

VEISIMO PROGRAMŲ VYKDYMAS 2021 M.

Pareiškėjų ir pripažintų veisimo organizacijų pateiktas tvirtinti naujas, keičiamas ar tęsiamas ūkinių gyvūnų veisimo programas analizuoja Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisija, sudaryta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. B1-642 „Dėl Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisijos sudarymo ir Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“.

2021 m. buvo patvirtintos 3 naujos veisimo programos:

- Landrasų veislės kiaulių;
- Lietuvos sunkiųjų arklių (papildoma);
- Stambiujų žemaitukų veislės arklių (papildoma).

Taip pat 2021 m. buvo atnaujintos 2 veisimo programos:

- Senojo genotipo Lietuvos juodmargių galvijų;
- Holšteinų veislės galvijų.

2021 m. Airija išplėtė Aberdynų-angusų veislės mėšinių galvijų veisimo programą į Lietuvos Respublikos teritoriją.

2021 m. nepatvirtintos (grąžintos veisimo organizacijoms tobulinti) 12 veisimo programų. Dalis veisimo programų buvo atmetos kelis kartus. Viena programa buvo atmeta vadovaujantis 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1012 dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, taikomų grynaveislių veislinių gyvūnų ir hibridinių veislinių kiaulių veisimui, prekybai jais bei jų genetinės medžiagos produktais ir jų įvežimui į Sąjungą, kuriuo iš dalies keičiami reglamentas (ES) 652/2014, Tarybos direktyvos 89/608/EEB ir 90/425/EEB bei panaikinami tam tikri gyvūnų veisimo srities aktai („Gyvūnų veisimo reglamentas“) 10 straipsnyje numatyta išlyga – kai veisimo programa yra skirta veislės išsaugojimui – dėl veisimo programos įgyvendinimo veiksmingumo, atsižvelgus į šiuos kriterijus:

1. Lietuvos Respublikos teritorijoje jau yra įgyvendinama viena patvirtinta veisimo programa skirta šiai veislei;
2. Šios veislės kiaulių populiacijos dydis vertinant genetinių išteklių išsaugojimo aspektu šalyje yra mažas ir vertinamas kaip kritinis.

Apibendrinti 2019–2021 m. rezultatai pateikiami 1 lentelėje.

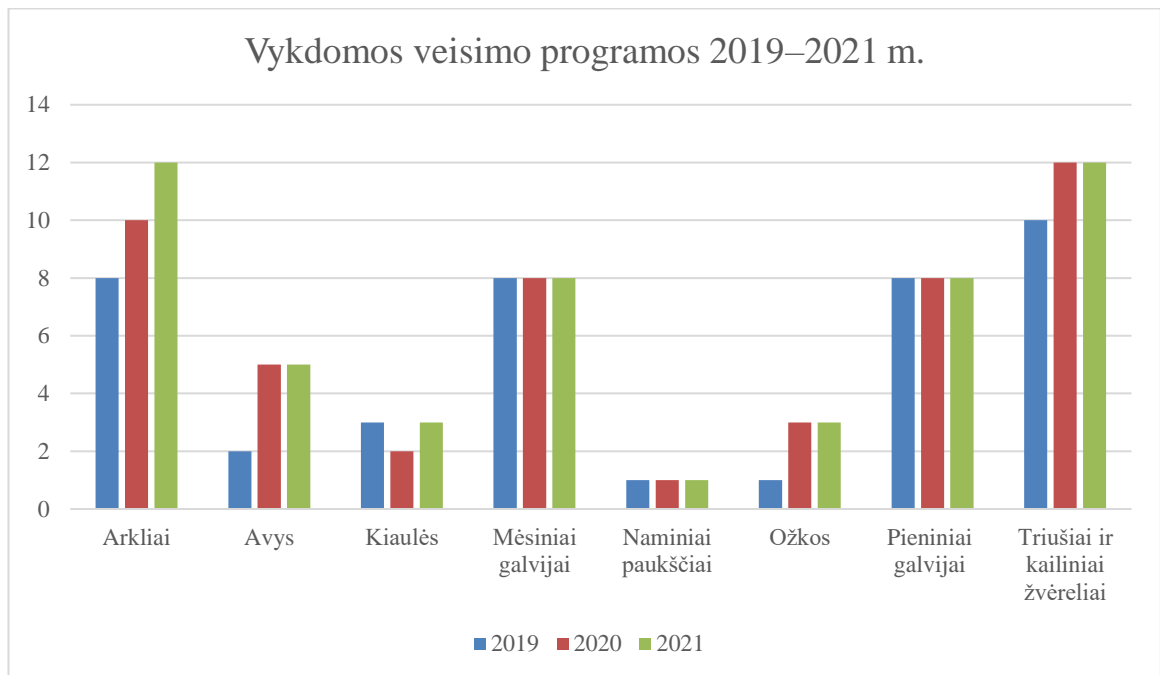
1 lentelė. 2019–2021 m. vykdytos Ūkinių gyvūnų veisimo organizacijų pripažinimo dokumentų ir veisimo programų vertinimo komisijos veiklos rezultatai.

	2019	2020	2021
Patvirtinta naujų veisimo programų, vnt.	20	6	3
Atnaujinta patvirtintų veisimo programų, vnt.	19	20	2
Nepatvirtinta (grąžinta tobulinti) veisimo programų, vnt.	27	7	12
Sustabdyta veisimo programų, vnt.	7	0	0
Panaikinta veisimo programų, vnt.	0	2	0

**Kitų ES šalių veisimo programos
įgyvendinamos Lietuvos Respublikos
teritorijoje**

Įgyvendinama veisimo programų iš viso

Apibendrinta informacija apie 2019-2021 m. Lietuvos Respublikoje vykdomas veisimo programas pateikiama 1 pav.

1 pav. Vykdamos veisimo programos 2019–2021 m.

Pripažintos veisimo organizacijos, kiekvienais metais, vadovaujantis Veisimo programų tvirtinimo ir veisimo organizacijų pripažinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-965 „Dėl Veisimo programų tvirtinimo ir veisimo organizacijų pripažinimo taisyklių patvirtinimo“, 35.2.5 papunkčiu, iki vasario 1 d. pateikia Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai Ūkinių gyvūnų veisimo programos vykdymo ataskaitą, kurios forma patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. B1-73 „Dėl Ūkinių gyvūnų veisimo programos vykdymo ataskaitos formos patvirtinimo“, už praėjusius kalendorinius metus.

Ataskaitas už 2021 m. vykdytas veisimo programas pateikė 17 pripažintų veisimo organizacijų.

Lyginant su 2020 m., 2021 m. bendras veisimo programose dalyvaujančių veisėjų skaičius sumažėjo 8,45 proc. Labiausiai sumažėjo naminių paukščių (27,58 proc.) ir pieninių veislių galvijų (16,46 proc.) veisimo programų dalyvių, o labiausiai padidėjo – ožkų veisimo programų dalyvių (26,7 proc.). Vertinant veisimo programose dalyvaujančių ūkinių gyvūnų skaičių, labiausiai sumažėjo naminių paukščių populiacija (20 proc.), o labiausiai padidėjo mėsinų galvijų (61,38 proc.) ir arklių (12,13 proc.) populiacijos. Apibendrinti 2019–2021 m. rezultatai pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Veisimo programų dalyvių ir ūkinių gyvūnų skaičius, 2019-2021 m.

Ūkiniai gyvūnai	Veisimo programose dalyvaujančių veisėjų skaičius			Veisimo programose dalyvaujančių ūkinių gyvūnų skaičius		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Arkliai	1 317	1 448	1 481*	4 022	4 650	5 214*
Avys	127	116	115	12 884	10 231	10 689
Kiaulės	11	3	3*	6 071	390	230*
Mėsiniai galvijai	795	896	980	26 139	21 476	34 659
Naminiai paukščiai	33	29	21	1 051	900	720
Ožkos	45	30	38	1 212	702	724
Pieniniai galvijai	5 935	3 851	3 217	357 776	213 079	218 910
Triušiai ir kailiniai žvėreliai	41	43	19*	1 078	1 102	521*
IŠ VISO:	8 304	6 416	5 874*	410 233	252 530	271 667*

*Buvo pateiktos ne visos veisimo programų vykdymo ataskaitos

Pripažintos veisimo organizacijos, įgyvendindamos patvirtintas veisimo programas, vykdo veisimo programose dalyvaujančių gyvūnų produktyvumo ir genetinio vertinimo tyrimus:

Ūkiniai gyvūnai	Produktyvumo (arklių darbingumo) tyrimų skaičius			Genetinių vertinimų skaičius			Eksterjero vertinimų skaičius		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Arkliai	91	147	128	30	-	-	731	492	796
Avys	10 807	8 857	9 325	-	590	371	2 151	1 454	1 725
Kiaulės	5 886	-	-*	-	-	-*	44	-	-*
Mėsiniai galvijai	1 891	1 515	2 092	10	-	-	3 185	3 012	3 202
Naminiai paukščiai	-	-	-	-	-	-	626	600	442
Ožkos	593	655	642	-	-	-	593	655	642
Pieniniai galvijai	136 698	174 096	163 040	424	5 012	5 444	14 855	15 868	16 406
Triušiai ir kailiniai žvėreliai	-	-	-	-	-	-	185	250	71*
IŠ VISO:	155 966	185 270	175 227*	464	5 602	5 815	22 370	22 331	23 284*

*Buvo pateiktos ne visos veisimo programų vykdymo ataskaitos